

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

01.12.2022 № 1331

«2023-2025 елларга Нурлат муниципаль районы территориясендә табигый-чыганак инфекцияләрен профилактикалау турында» муниципаль максатчан программаны раслау хакында

Нурлат муниципаль районында эпидемиягә каршы һәм профилактик эшчәнлек максатларында, гражданнарның сәламәтлеген саклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезләренә ярашлы рәвештә һәм халык арасында табигый-чыганак авыруларының массакүләм очракларын кисәтү максатларында, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1.«2023-2025 елларга Нурлат муниципаль районы территориясендә табигый-чыганак инфекцияләрен профилактикалау турында» муниципаль максатчан программаны (алга таба программа) расларга.

2."Нурлат муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы» муниципаль казна учреждениесенә программа нигезендә чараларны финанслашуга ярдәм итүгә ассигнованиеләр карауны тәкъдим итәргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны ТР Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Житәкче

З. Р. Сәйфетдинова

Татарстан Республикасы Нурлат
муниципаль районы Башкарма комитетының
01.12.2022 № 1331 карарына кушымта

"2023-2025 нче елларга Нурлат муниципаль районы территориясендә табигий-чыганак
инфекцияләрен профилактикалау турында» муниципаль максатчан программасы
Паспорт

1	Программаның исеме	"Территориядә табигий-чыганак инфекцияләрен профилактикалау турында" муниципаль максатчан программа Нурлат муниципаль районы 2023-2025 елларга»
2	Программаны эшләү өчен нигез	«Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 30.03.1999 ел, № 52-ФЗ Федераль закон (30.12.2006 ел, редакциясендә); «Йогышлы авыруларны иммунопрофилактикалау турында» 17.09.1998 ел, № 157-ФЗ Федераль закон (30.12.2006 ел, редакциясендә); Гражданның сәламәтлеген саклау турында Россия Федерациясе законнары нигезләре 22.07.1993 №5487-1 (29.12.2006 редакциясендә); 4. РФ Сәламәтлек саклау министрлыгының 2021 елның 28 гыйнварындагы боерыгы 29-Сан "Россия Федерациясе Хезмәт Кодексының 213 статьясындагы дүртенче өлешендә каралган хезмәткәрләргә мәжбүри башлангыч һәм вакытлыча медицина тикшерүләре уздыру Тәртибен, зарарлы һәм (яисә) куркыныч житештерү факторлары белән эшләрне башкаруга, шулай ук башкарганда мәжбүри медицина тикшерүләре үткәрелә торган эшләрне медицина күрсәтмәләре исемлеген раслау турында" 5. РФ Сәламәтлек саклау министрлыгының 2021 елның 6 декабрендәге боерыгы 1122н "Профилактик прививкаларның Милли календарен, эпидемия күрсәткечләре буенча профилактик прививкалар календарен һәм профилактик прививкаларны үткәру тәртибен раслау турында" 6. РФ Сәламәтлек саклау һәм социаль үсеш министрлыгының 2012 елның 15 маендагы боерыгы 543н "Өлкәннәргә беренчел медик-санитар ярдәм күрсәтүне оештыру турында Нигезләмәне раслау хакында"
3	Программаның максаты һәм бурычлары	Төп максат - табигий-фокаль инфекцияләр белән авыруның массакүләм очрақларын кисәтү; Бурыч: -табигий-чыганак инфекцияләрен күчәргәннән соң үлем-китем, калдык күренешләрен һәм инвалидлыкны киметү өчен дөвалау һәм реабилитация чараларын камилләштерү; - истребитель чаралар уздыру; -табигий-чыганак инфекцияләрен йоктыруны профилактикалау буенча халык белән аңлату

		эшләре үткөрү; - учакларда эпидемиягә каршы чаралар үткөрүне оештыру.
4	Программаны тормышка ашыру вакыты	2023-2025 еллар
5	Программаның заказчысы	Нурлат муниципаль районы башкарма комитеты
6	Программа проектын эшләүчеләр	"Нурлат РҮХ»ДАСУ; ТР буенча Роспотребнадзор Идарәсенең территориаль бүлеге (Татарстан) Нурлат, Аксубай, Әлки, Чирмешән районнарында.
7	Программаны башкаручылар	"Нурлат РҮХ»ДАСУ; ТР буенча Роспотребнадзор Идарәсенең Нурлат, Аксубай, Әлки, Чирмешән районнарында территориаль бүлеге (Татарстан)
8	Программаны ресурслар белән тәэмин итү	2023-2025 елларга Программаны финанслау күләме 2925,4 сум тәшкил итә.
9	Программаның төп чаралары исемлеге	Табигый-чыганак инфекцияләренең таралуына эпидемиологик күзәтчелекне камилләштерү, эпизоотиягә каршы һәм эпидемиягә каршы профилактик чараларны тормышка ашыру; Табигый чыганак инфекцияләрен диагностикалау, дөвалау, эпидемиология һәм профилактикалау өлкәсендә кадрлар әзерләү; Нурлат районында табигый-чыганак инфекцияләрен профилактикалау чаралары турында халыкка мәгълүмат бирү системасын үстерү
10	Программаны тормышка ашыруны контрольдә тоту	Нурлат муниципаль районы башкарма комитеты.

1. Максатлы программаны нигезләү
"2023-2025 елларга Нурлат муниципаль районы территориясендә табигый-чыганак инфекцияләрен профилактикалау турында»

Нурлат районы-авыруларның табигый чыганагы: бөөр синдромы (тычкан бизгәге) белән геморрагик бизгәк, талпан вирус энцефалиты (КВЭ), иксод талпан боррелиозы (ИКБ).

Тычкан бизгәгенең авыруы буенча эпидемиологик хәл елдан - ел начарлана: 2021 елның 9 аенда 100 мең кешегә 1,99 күрсәткече белән тычкан бизгәгенең 1 очрагы теркәлгән (Татарстан Республикасы буенча-6,14, 2022 елның 10 аенда -3 очрак, интенсив күрсәткеч 6,1).

Тычкан бизгәге белән авыручылар санының кискен артуы тычкан авырулары, кыргый хайваннар (төлке һ.б.) сәбәпләренең берсе булып тора. Тычкан бизгәгенең зарарлану сәбәпләрен һәм шартларын анализлау шуны күрсәтә: узган елдагы кебек үк – 125 очрак яки 54,8% (2020 ел – 52,5%), икенче урында кенкүреш тибындагы учаклар - 67 очрак яки 29,4% (2020 ел – 35,4%), бакча-дача йогышлары 21 очрак яки 9,21% тәшкил итте (2020 – 6,5%).

«Татарстан Республикасында (Татарстан) гигиена һәм эпидемиология үзәге» ФБУЗ (алга таба – ФБУЗ) зоологик тикшеренүләр нәтижәләре буенча 2021 елның язгы һәм көзгә чорында кимерүчеләрнең уртача саны 6,0% һәм 9,2% тәшкил иткән (2020 елда-15,6% һәм

23,3%). Язгы чорда кимерүчеләрнең өстенлек итү индексы – 44,5%, көзгә-57,4% (2020 елда-58,8% һәм 71,3%).

Кимерүчеләрнең 2021 елның язгы һәм көзгә чорында зарарлануы 7,3% һәм 7,7% тәшкил иткән, бу 2020 ел күрсәткеченнән (4,6% һәм 4,2%) югарырак һәм уртача еллык күрсәткечтән түбәнрәк (16,6% һәм 7,4%). Барлығы 267 тычкан сыман кимерүче тикшерелгән, ИФА ысулы белән 20 нөсхәдә тычкан бизгәгә белән инфекция ачыкланган. Тычкан сыман кимерүчеләр саны арту әлеге авыру буенча имин булмаган торак пунктларда тоташ һәм Киртәле дератизациянең тулы булмаган һәм вақытында үткөрөлмәвенә бәйле. Барьер белән эшкәртү-Кызыл кырлар һәм тычканнар белән көрәшүнең төп эффектив ысулы.

Талпан энцефалиты белән авыручылар саны соңгы елларда республикада спорадик характерга ия, аерым алганда талпан энцефалиты очраklары теркәлә. Нурлат районында авыручылар саны 10 елдан артык теркәлмәгән. Активлык сезоны озынлыгын һәм талпан санын арттыру талпан сорау буенча медицина ярдәме эзләүчеләр санының артуына китерә. 2022 елда районның дөвалау-профилактика учреждениеләренә талпан тешләү буенча 150 кеше мөрәжәгать итте, шул исәптән балалар -28, бу 2021 ел күрсәткечләреннән 39,3% ка артыграк (2021 елда - 91 кеше, шуларның 17се - балалар).

Талпан инфекцияләрен профилактикалау буенча өстенлекле бурыч-векторга каршы көрәш (акарицид һәм дератизация эшкәртү);

Талпаннарны киметү буенча акарицид чаралары шәһәр читендәгә сәламәтләнדרү учреждениеләре һәм Гагарин урамындагы үзек паркта гына үткөрелде, акарицид препаратларын сатып алуға өстәмә ассигнованиеләр бүлөп бирелмәде.

2022 елның 9 аенда 115 кеше, шул исәптән балалар - 41 кеше, шуларның 53е-сукбай хайван тешләве яки 46,1% - ы антирабикә ярдәм сорап мөрәжәгать итүчеләр булган. 2021 елның 9 аенда – 111 кеше, балаларның мөрәжәгәтләре теркәлмәгән, шуларның 37 кеше яки 33,3% ы күзәтүчесез хайваннар тарафыннан.

2022 елда, тешләүнең 53,9% хайван хужаларын тоту кагыйдәләрен үтәмәү сәбәпле була.

Әлеге инфекцияләр, аерым алганда тычкан бизгәгә, талпан вирус энцефалиты, талпан боррелиозы белән авыруны тотрыклыландыру өчен комплекслы чараларны үтәүне тәэмин итү өчен Компенсацияләрнең региональ фондыннан бүлөп бирелә торган субвенцияләр житәрлек түгел.

Программаны кабул итү максатчан профилактик һәм эпидемиягә каршы эшчәнлекне, табигый чыганак инфекцияләре белән авыручыларны вақытында диагностикалауны һәм нәтижәле дөвалауны дөвам итәргә мөмкинлек бирерәк.

2. Нурлат районы халкы өчен проблеманың социаль-икътисади әһәмияте

Табигый-чыганак инфекцияләре Нурлат районы халкына зур социаль һәм икътисади зыян китерә. Бу инфекцияләр иң авыр табигый-чыганак инфекцияләре арасында, һәм аларның әһәмияте түбәндәгә күрсәткечләр белән аңлатыла: клиник агымның авырлыгы, дөвалауның югары бәясе, үлем очраklарының югары дәрәжәсе, авыручыларның эшкә сәләтле яше. Беер синдромы белән геморрагик авыруларда уртача авыр һәм авыр курс 80-90% ка күзәтелә. Табигый-фокаль инфекцияләр белән авыручыларны стационар дөвалау зур финанс инвестицияләр таләп итә. Бер авыруны дөвалау өчен 10000 сумнан артык акча кирәк. Беер синдромы һәм талпан энцефалиты белән геморрагик кызышта вақытлыча инвалидлык вақыты уртача 42 Көн, авыр һәм катлаулы формалар өчен реабилитация чоры озынлыгы бер елга житә.

Табигый-чыганак инфекцияләренең иң катлаулысы булуға бәйле рәвештә, вақытлыча эшкә сәләтсезлек буенча бер тапкыр бирелә торган пособиеләр һәм инвалидлык буенча пенсияләр түләүгә чыгымнар арта. Эшкә яраклы яшьтәгә авыручылар структурасында 20 яшьтән 50 яшькә кадәр, бу 85% тәшкил итә. Барлык авырулар арасынан бу яшьтәгә ирләр 74% тәшкил итә.

3. Программаның төп максаты һәм бурычлары

Программаның төп максаты-табигый чыганакның активлығын киметү өчен профилактик чаралар системасын кечәйтү, бөөр синдромы белән геморрагик бизгәк белән авыруны киметү, талпан энцефалиты, талпан боррелиозы авыруларын булдырмау һәм табигый чыганак инфекцияләреннән соң үлүне, калдык күренешләрне һәм инвалидлыкны киметү өчен дөвалау һәм реабилитация чараларын камилләштерү.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү карала:

- табигый-чыганак инфекцияләренең, эпизоотиягә каршы, эпидемиягә каршы һәм профилактик чараларның таралуына эпидемиологик күзәтчелекне камилләштерү;
- эпидемиологик әһәмияткә ия булган объектларда, эндемик территорияләрдә кимерүчеләргә карата истребитель чаралар үткөрү;
- табигый-чыганак инфекцияләре белән авыручыларны диагностикалау, дөвалау һәм реабилитацияләүне камилләштерү;
- табигый чыганак инфекцияләрен диагностикалау, дөвалау, эпидемиология һәм профилактикалау өлкәсендә кадрлар әзерләү;
- табигый-чыганак инфекцияләрен профилактикалау чаралары турында халыкка мәгълүмат бирү системасын үстерү.

4. Программаны тормышка ашыру вакытлары һәм этаплары

Программада каралган чаралар 2023-2025 еллар дәвамында булачак.

5. Программаның чаралар планы

Чаралар планы программаның төп максаты һәм бурычлары белән билгеләнә. Аның нигезендә программада каралган чаралар түбәндәге төп юнәлешләр буенча бүленә.

5.1. Табигый-чыганак инфекцияләренең таралуына эпидемиологик күзәтчелекне камилләштерү, эпизоотиягә каршы һәм эпидемиягә каршы профилактик чараларны тормышка ашыру

Программада каралган:

- бөөр синдромы белән актив геморрагик бизгәк уақытларында ел саен үткөрелә торган дератизация эшкәртүләре, балалар сәламәтләндерү учреждениеләре тирәсендә парклар, скверлар, зиратлар, сәламәтләндерү базалары һәм оешмалары территорияләрен, халык күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннарны чистарту һәм тәзекләндерү;
- балаларны савыктыру учреждениеләре территорияләрен, парклар, скверлар, зиратлар территорияләрен, халык күпләп ял итә һәм ял итә торган урыннарны талауларга каршы эшкәртү;
- табигый-чыганак инфекцияләре белән төркемле һәм таралып киткән авырулар килеп чыкканда эпидемиягә каршы чаралар комплексын үткөрү (АХК карары буенча);
- профессиональ риск төркемнәренең талпан энцефалитына каршы ел саен прививка;
- талпан энцефалитын ашыгыч профилактикалау һәм дөвалау өчен ел саен талпанга каршы иммуноглобулин сатып алу.

5.2. Табигый-чыганак инфекцияләре белән авыручыларны диагностикалау, дөвалау һәм реабилитацияләүне камилләштерү.

Программада каралган:

- «Нурлат РҮХ» ДАССОның Сәламәтлек саклау оешмасында табигый-чыганак инфекцияләре белән авыручыларны теркәү базасын булдыру;
- йогышлы авырулар кабинетын (КИЗ) табигый чыганак инфекцияләрен диспансер күзәтүе буенча челтәрне кертү һәм монтажлау өчен компьютер белән тәэмин итү.

5.3. Табигый-чыганак инфекцияләрен диагностикалау, дөвалау, эпидемиология һәм профилактикалау өлкәсендә кадрлар әзерләү.

Табигый-чыганак инфекцияләрен профилактикалау, эпидемиологик күзәтчелек, диагностикалау һәм дөвалауның яңа ысулларын медицина практикасына даими кертү.

Программада каралган:

- табигий-чыганак инфекцияләре проблемасы буенча район конференцияләрен, семинарларны, киңәшмәләрне оештыру;
- табигий-чыганак инфекцияләре өлкәсендә әйдәп баручы республика белгечләре катнашында табибларның һәм урта медицина хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрүнең күчмә циклында катнашу;
- табигий-чыганак инфекцияләрен диагностикалау, клиника, дөвалау, эпидемиология һәм профилактикалау мәсьәләләре буенча мәгълүмати-методик материаллар тарату.

5.4. Нурлат районында табигий-чыганак инфекцияләрен профилактикалау чаралары турында халыкка мәгълүмат бирү системасын үстерү

Халыкның табигий-чыганак инфекцияләрен йоктырмауга юнәлтелгән беренчел профилактикага аерым әһәмият бирелергә тиеш. Беренчел профилактикада массакүләм мәгълүмат чараларына-телевидениегә, матбугатка-халык аңына зур йогынты ясаучы структураларга катнашуга зур һәм хәтта зур әһәмият бирелә.

Программада каралган:

- табигий-чыганак инфекцияләрен профилактикалау буенча басма материалларны тарату (буклетлар, белешмәләр, брошюралар);
- «Нурлат РҮХ» ДАССОның Сәламәтлек саклау учреждениесе Әйдәп баручы белгечләре, табиблары һәм Роспотребнадзор идарәсенә Нурлат, Аксубай, Әлки, Чирмешән районнары буенча табигий-чыганак инфекцияләрен профилактикалау буенча территориаль бүлгә хезмәткәрләре массакүләм мәгълүмат чараларында чыгышлар;

5.5. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

Программа чараларын финанслау Нурлат районы бюджеты һәм бюджеттан тыш акчалар хисабына гамәлгә ашырыла.

Программаны тормышка ашыру өчен кирәкле финанс ресурслары һәм керем чыганаclarы таблицада китерелгән.

Әлеге программада каралган финанслау күләме якынча характерга ия һәм Нурлат районы бюджеты турында «Нурлат районы» муниципаль берәмлегә депутатлар Советы карары нигезендә ел саен төзәтелергә тиеш.

Программаны финанслау чыганаclarы һәм күләме

Чыгымнар һәм финанслау чыганаclarы	Нибары	2023	2024	2025
Нурлат районы бюджеты (мең сум)	-	-	-	-
Бюджеттан тыш акчалар (мең сум)	-	-	-	-
Субвенцияләр хисабына	2925,4	913,0	986,0	1026,4
Шул ук вакытта: (мең сум)	2925,4	913,0	986,0	1026,4

Чаралар Планы Программа һәм финанс чараларын бүлү

Чараның исеме	Финанслау чыганаclarы	Финанслау күләме 01.01.2023 ел бәяләренә (мең сум)			
		Шул исәптән			
		нибары	2023	2024	2025
1.1. Тычкан бизгәге буенча эпидемик яктан имин булмаган торак пунктларның ел саен барьер (тоташ) дератизациясен үткөрү	Жирле бюджет	-	-	-	-

1.2.Балаларны савыктыру, мектепкече һәм мектепкече балалар учреждениеләре территорияләрен талауга һәм дератизацияләүгә каршы эшкертү	Локаль бюджет (мәгариф аша)	-	-	-	-
1.3 дератизация чаралары; парклар, скверлар, зиратлар, сәламәтләндрү базалары һәм оешмалар территорияләре, халык күпләп ял итү һәм тору урыннары ("Кондырча " ландшафт паркы, Гагарин урамындагы үзәк парк, Шашин урамындагы сквер, Тимерьулчылар урамындагы сквер, «Дуслык» скверы һәм Медведский ск., «Буыннар» скверы, Ленин урамы буенча стадион)	Субвенцияләр хисабына	2305,8	718,0	778,0	809,8
1.4.Табигать-чыганак инфекцияләре (АХК карары буенча)төркем авыруы һәм таралу очрагында эпидемиягә каршы чаралар комплексын үткөрү	Жирле бюджет				
1.5.Профессиональ «риск төркемнәре»шәхесләрен ө талпан энцефалитына ел саен прививка	Субвенцияләр хисабына	412,7	129,0	139,0	144,7
1.6.Талпан энцефалитын ашыгыч профилактикалау һәм дөвалау өчен ел саен талпанга каршы иммуноглобулин сатып алу	ММИ чаралары				
1.7.Тычкан бизгәге авыруларын вирусологик тикшерү	Бюджеттан тыш чаралар				
1.8. «Риск төркемнәрен»прививкалу өчен тулеремия вакцинасын алу	Субвенцияләр хисабына	45,4	16,0	14,0	15,4
1.9.Килешүләр буенча дератизация эшләре үткөрү	Бюджеттан тыш чаралар				

Итого: 1.1 – 1.9		2763,9	863	931	969,9

2. Авыруларны диагностикалау, дэвалау һәм реабилитацияләүне камилләштерү табигий-фокаль инфекцияләр

2.1. «Нурлат» ДАССОда яңа компьютер техникасын сатып алу РҮХ» авыруларны теркәү базасын булдыру, программаны гамәлгә кертү ечен	Субвенцияләр эр хисабына	161,5	50,0	55,0	56,5
Барлығы:		111,5	50,0	55,0	56,5

3. Табигий-чыганак инфекцияләрен диагностикалау, дэвалау, эпидемиология һәм профилактикалау өлкәсендә кадрлар әзерләү

3.1. ПОИ проблемасы буенча конференцияләрдә, семинарларда, киңәшмәләрдә катнашу	Финанслау юк	-	-	-	
3.2. Урта махсус белемле табибларның һәм медицина хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү циклына ПОИ өлкәсендә әйдәп баручы республика белгечләре катнашында Казан шәһәренә чыгу	ММИ чаралары	-	-	-	
Барлығы:		-	-	-	

4. Табигий-чыганак инфекцияләрен профилактикалау чаралары турында халыкка хәбәр итү

4.1. листовкалар, буклетлар әзерләү һәм тиражлау, телевизион чыгышлар үткөрү, табигий-чыганак авыруларын профилактикалау буенча жирле газетада мәкаләләр урнаштыру	Жирле бюджет	10,0	10,0	10,0	
Нибары:		10,0	10,0	10,0	

5. Программаны тормышка ашыру механизмы

№	Чара	Жаваплы	Эш вакыты
1	Халык белән мәгълүматтандыру эше, объектларны күзәтү, авыру һәм тешләү очраklarын исәпкә алу, эпидемиягә каршы чараларны	Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеген өлкәсендә күзәтчелек федераль хезмәтенең	Даими

	вакытында үткөрү	ТР буенча идарәсенең Нурлат, Аксубай, Әлки, Чирмешән районнарында территорияль бүлекләре	
2	Шартнамәләр буенча дератизация эшләре үткөрү, халык белән мәгълүматлаштыру эшләре алып бару	ТРда " Гигиена һәм эпидемиология үзәге» ФБУЗның Нурлат филиалы	Төзелгән килешүләр буенча
3	Балалар жәйге сәламәтләнדרү учреждениеләре территорияләрен акарицид препаратлары белән эшкәртү	«Заречный» балалар сәламәтләнדרү лагере директоры	Сезон башланганчы 1 тапкыр
4	Дератизация чаралары; парклар, скверлар, зиратлар, сәламәтләнדרү базалары һәм оешмалар территорияләре участкалары, халык күпләп ял итә һәм яши торган урыннар («Кондырча» ландшафт паркы, Гагарин урамындагы үзәк парк, Шашин урамындагы сквер, Тимерьулчылар урамындагы сквер, «Дуслык» скверы һәм Медведский ск, «Буыннар» скверы, Ленин урамы буенча стадион)	Нурлат муниципаль районы башкарма комитеты	Елга 2 тапкыр
5	Мәктәп майданчыклары территорияләрен дератизацияләү	Район мәктәпләре директорлары	Сезонга 1 тапкыр
6	Балалар бакчалары территорияләрен акарицидлар белән эшкәртү	Балалар бакчалары медирләре	Елга 2 тапкыр
7	Коррекция интернат-мәктәбе территориясен дератизацияләү	Мәгариф учреждениесе директоры	Елына 2 тапкыр
8	Муниципаль милек объектларында планлы дератизация үткөрү	Оешма, учреждение житәкчеләре	Төзелгән килешүләр буенча
9	Эпидемик куркыныч участкаларны өзлексез дератизацияләү (чүплекләр)	Шәһәр һәм авыл жирлекләре башлыклары	Сезонга 1 тапкыр (язда)
10	Азык-төлек сәүдә объектларының дератизациясе	Предприятие, оешма житәкчеләре һәм милекнең барлык төрләре буенча эшмәкәрләр	Төзелгән килешүләр буенча
11	Авил хужалыгы объектларын дератизацияләү	КФК, АХК житәкчеләре һәм башлыклары	Төзелгән килешүләр буенча
12	ТКХ һәм су белән тәэмин итү объектларын дератизацияләү	Торак-коммуналь хужалыгы, хужалык директорлары	Төзелгән килешүләр буенча
13	ДПУ объектларының дератизациясе	"Нурлат РҮХ» ДАССОның баш табибы	Төзелгән килешүләр буенча
14	Территорияне санитар чистарту	Шәһәр һәм авыл жирлекләре	Даими

		башлыктары, төрле милек рәвешендәге эш бирүчеләр	

Программага заказ бирүче - «Нурлат районы» муниципаль берәмлеге администрациясе - программаны Нурлат районы бюджетында тиешле финанс елына каралган акчалар чикләрендә тормышка ашыруны тәэмин итә.

«Нурлат районы» муниципаль берәмлеге администрациясе каршындагы гадәттән тыш санитар-эпидемиягә каршы комиссия программасын гамәлгә ашыру барышында:

- төп башкаручыларның эшчәнлеген координацияләүне, чараларны тормышка ашыруның барышын һәм чараларны нәтижәле куллануны тикшереп торуны тәэмин итә;
- ел саен программага бүлеп бирелә торган финанс чараларын исәпкә алып, программ чаралар буенча максатчан күрсәткечләргә һәм чыгымнарын, программаны тормышка ашыру механизмын һәм аны үтәүчеләр составын ачыклай;

7. Программаны тормышка ашыруны контрольдә тоту

Программаны тормышка ашыру җаваплылыгы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының Санитария-эпидемиягә каршы комиссиясенә йөкләнә.

Нурлат районы бюджеты акчаларының программаны тормышка ашыруга бүлеп бирелгән максатчан кулланылышын тикшерү вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

8. Программаны тормышка ашыруның социаль-икътисади нәтижәләгә бәяләү

Программада каралган чараларны тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:

- табигый-чыганак инфекцияләргә буенча эпидемиологик һәм эпизоотологик ситуацияне тотрыктыландыру һәм яхшырту;
- табигый-фокаль инфекцияләр белән авыру очрактарын кисәтү;
- бөөр синдромы белән геморрагик кызышның авыр формаларын 30га кадәр киметү%;
- табигый-чыганак инфекцияләргә мөһимләргә буенча Нурлат районы сәламәтлек саклау кадрлар составының квалификациясен күтәрү;

Программаның икътисади нәтижәләгә Нурлат районының табигый чыганак инфекцияләрен профилактикалау, диагностикалау, дөвәләу (шул исәптән кыйммәтле стационар) чыгымнарын оптимальләштерүдән, шулай ук вакытлыча эшкә яраксызлык буенча бер тапкыр бирелә торган пособиеләргә, инвалидлык буенча пенсияләргә түләүдән гыйбарәт.

2023-2025 елларга Нурлат районында кимерүчеләргә каршы көрәш һәм табигый-чыганак йогышлы авыруларны профилактикалау буенча төп чаралар.

Талпаннар санын киметү буенча чаралар үткөрү

№	Чара	Вақыт	Финанслау чыганақлары
1	Балалар жәйге сәләмәтләндрү учреждениеләре территорияләрен акарицидлар белән эшкәртү	Май	ТР субвенцияләре, жирле бюджет, мәгариф аша финанслау
2	Мәктәп мәйданчықлары территорияләрен акарицидлар белән эшкәртү	Май	ТР субвенцияләре, жирле бюджет, мәгариф аша финанслау
3	Балалар бакчалары территорияләрен эшкәртү акарицидлар	Май	ТР субвенцияләре, жирле бюджет, мәгариф аша финанслау
4	Өлкәннәр һәм инвалидлар өчен интернат-йорт территорияләрен эшкәртү	Май	Төбәк бюджеты
	Парқлар, скверлар, зиратлар, сәләмәтләндрү базалары һәм оешмалар территорияләрен, халық күпләп ял итү һәм тору урыннарын эшкәртү («Кондырча " ландшафт паркы, Гагарин урамындагы үзәк парк, Шашин урамындагы сквер, Тимер юлчылар урамындагы сквер,» Дуслық «скверы, Медведский ск., «Нефтяник» скверы, Ленин урамы буенча стадион)	Май, октябрь	ТР субвенцияләре, жирле бюджет, мәгариф аша финанслау

Дератизация чаралары үткөрү

№	Чара	Вақыт	Финанслау чыганақлары
1	Балалар жәйге сәләмәтләндрү учреждениеләре территорияләрен эшкәртү, " Заречный» лагере	Май Агулар һәм жимлекләр белән эшкәртү	ТР субвенцияләре, региональ бюджет
2	Мәктәп мәйданчықлары территорияләрен эшкәртү	Май Агулар һәм жимлекләр белән эшкәртү	ТР субвенцияләре, региональ бюджет
3	Балалар бакчалары территорияләрен эшкәртү	Май, октябрь Агулар һәм жимлекләр	ТР субвенцияләре, региональ бюджет

		белән эшкәртү	
	Парклар, скверлар, зиратлар, сәламәтләнדרү базалары һәм оешмалар территорияләрен, халык купләп ял итү һәм тору урыннарын эшкәртү («Кондырча» ландшафт паркы, Гагарин урамындагы үзәк парк, Шашин урамындагы сквер, Тимер юлчылар урамындагы сквер, «Дуслык» скверы һәм Медведский ск., «Нефтяник» скверы, Ленин урамы буенча стадион)	Май, октябрь Агулар һәм жимлекләр белән эшкәртү	ТР субвенцияләре, региональ бюджет

Кыскартулар Исемлеге:

- бөөр синдромы белән геморрагик кызышу (тычкан бизгәге);
- талпан вирус энцефалиты (КВЭ);
- иксод талпан боррелиозы (ИКБ);
- "Нурлат РҮХ" дәүләт автоном сәламәтлек саклау оешмасы "Нурлат РҮХ" ДАСУ;
- КИЗ-йогышлы авырулар кабинеты.
- Пой-табигый-фокаль инфекцияләр